

Н. І. Ногасаспірант кафедри конституційного адміністративного та фінансового права
Західноукраїнського національного університету

ПЕРСПЕКТИВИ УДОСКОНАЛЕННЯ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ

У статті досліджено особливості перспектив удосконалення адміністративно-правового регулювання забезпечення якості вищої освіти в Україні у сучасних складних умовах державотворення. Метою статті є проведення аналізу наявних недоліків, колізій та суперечностей у чинному законодавстві щодо забезпечення якості освіти, завдання статті визначено пошуком напрямів удосконалення адміністративно-правового регулювання забезпечення якості вищої освіти в Україні. Для реалізації даної мети і завдання у дослідженні здійснено звернення до ефективних практик зарубіжного досвіду адміністративно-правового регулювання забезпечення якості вищої освіти у деяких країнах. Застосовано формально-логічний та порівняльно-правовий методи, а також метод моделювання, який дозволив сформулювати пропозиції щодо внесення змін у чинне законодавство України. У статті обґрунтовано, що системне реформування адміністративно-правових засад забезпечення якості вищої освіти в Україні надасть суттєвий поштовх у наблизенні української вищої освіти до європейських стандартів при збереженні українських національних традицій і забезпечить належну конкурентоздатність українським університетам в умовах гострої конкуренції на європейському ринку надання освітніх послуг. Доведено, що удосконалення законодавства у сфері забезпечення якості вищої освіти зумовлене конкурентними факторами на ринку вищої освіти як в Україні так і на європейському ринку. У статті обґрунтовано, що потреба в удосконаленні даного законодавства загострилася у зв'язку з високою соціальною мобільністю молоді в умовах повномасштабного воєнного вторгнення Російської Федерації в Україну, коли, окрім інших глобальних негативних наслідків, війна спричинила загрозу неповернення значної кількості молоді із зарубіжних країн, що негативно впливатиме на підготовку фахових кадрів українськими вищими навчальними закладами. У статті показані недоліки вітчизняного законодавства у сфері забезпечення якості вищої освіти, представлені основні напрями його удосконалення, зокрема у сфері імплементації зарубіжного досвіду. За результатами дослідження запропоновано внесення змін у чинні нормативно-правові акти, які здійснюють адміністративно-правове регулювання забезпечення якості вищої освіти в Україні.

Ключові слова: якість вищої освіти, адміністративно-правове регулювання, Європейський простір вищої освіти, імплементація, акредитація, освітньо-професійна програма.

Постановка проблеми. Динаміка суспільних трансформацій в Україні в умовах підвищеної соціальної мобільності засвідчує, що сучасний рівень вищої освіти знаходиться у вкрай конкурентному середовищі, чому сприяли процеси євроінтеграції. Це позначається у першу чергу на доступності і якості освіти, проте перша складова здебільшого вирішується засобами сучасних телекомунікаційних технологій, чому сприяло поширення пандемії COVID-19, а тепер вже і повномасштабне російське вторгнення. Потрібно зазначити, що адміністративно-правове регулювання забез-

печення якості вищої освіти в Україні, враховуючи аналізований сучасний стан, потребує значної модернізації з урахуванням зарубіжного досвіду. Це, насамперед, стосується питання монополізації державного впливу на інституціональне забезпечення, як це, приміром, побудоване у країнах Балтії. Державна монополія на оцінювання якості вищої освіти узалежнює навчально-наукові освітні установи від прийнятих стандартів та адміністративно-правових норм, натомість присутність у цьому процесі інститутів громадянського суспільства надає можливість збалансувати публічний

і приватний інтерес у даній сфері суспільних відносин. Більше того, суспільна обумовленість удосконалення адміністративно-правового регулювання забезпечення якості вищої освіти в Україні засвідчує потребу не тільки суцільної імплементації європейських норм і стандартів у даний процес, але і врахування національних традицій, що можуть спричинити позитивний вплив на якість вищої освіти, зокрема з урахуванням системності вивчення української мови, професійної мовної грамотності, питомої ваги мов Європейського освітнього простору, наявності публікацій у наукометричних базах SCOPUS, WoS, системи самоцінювання при акредитації тощо.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Особливостями удосконалення адміністративно-правового регулювання забезпечення якості вищої освіти в Україні займаються як українські, так і зарубіжні дослідники і вчені. Серед українських науковців значний внесок у пошук законодавчих конструкцій підвищення якості освіти здійснили К.М. Ващенко, Г.П. Клімова, В.О. Невядовський, В.В. Нестеренко, О.І. Локшина, С.А. Мороз, Н.І. Ревнюк, Л.В. Пшенична та інші. Примітним фактом слід відзначити різнофаховість досліджень, присвячених одній проблемі – пошуку конструкцій удосконалення законодавства у сфері якості вищої освіти. Водночас значна чисельність зарубіжних дослідників і вчених приділила увагу цим питанням. Проте, з урахуванням суттєвого наукового доробку наявні дослідження не містять конкретних юридичних пропозицій щодо удосконалення тих чи інших нормативно-правових актів, які регулюють дані суспільні відносини.

Мета статті – аналіз наявних недоліків, колізій та суперечностей у чинному законодавстві щодо забезпечення якості освіти, водночас завданням статті є пошук напрямів удосконалення адміністративно-правового регулювання забезпечення якості вищої освіти в Україні.

Виклад основного матеріалу. В умовах посилення конкурентоздатності якості вищої освіти на європейському просторі, а також у світі загалом, актуальності набуває надання сучасним знанням і навичкам фахівців-випускників ознак інтернаціональної придатності, оскільки соціальна мобільність, викликана в Україні війною, зумовлює гарантії застосовуваності компетентностей та визнання документів про вищу освіту у зарубіжних країнах зокрема. Саме такі аспекти, на наше переконання, заслуговують на першочергову увагу при модернізації чинного

національного законодавства та інституційних елементів забезпечення якості вищої освіти.

У таких умовах розширення самостійності університетів, розвиток горизонтальних зв'язків та різноманітних форм кооперації, у тому числі на основі мережевої взаємодії, яка підвищує стійкість усієї системи вищої освіти, особливо в критичних ситуаціях, зумовлених несприятливою епідеміологічною обстановкою та вторгненням Російської Федерації. Водночас, законодавчі ініціативи у галузі забезпечення якості вищої освіти формують основу для інноваційного розвитку навчальних програм університетів. Це дозволяє орієнтувати освітню діяльність не лише на забезпечення потреби регіонального ринку праці у фахівцях з вищою освітою, а й на перспективний розвиток галузей економіки, науки та технологій, на створення умов для реалізації особистісної професійної траєкторії випускників.

Особливості удосконалення адміністративно-правового забезпечення якості вищої освіти в Україні, на наше переконання, мають бути спрямовані на удосконалення нормативно-правових основ порядку проведення акредитації та аудиту в українських вишах.

У цьому контексті доцільно звернути увагу на досвід США, зокрема Уряду США: маючи достатні підстави та важелі управління у вигляді бюджетних коштів та державних органів контролю за ефективністю їх використання, воно не вводить директивного контролю за діяльністю вузів, які отримують таке фінансування, але намагається дотриматися балансу інтересів і зберегти демократичні інститути управління на основі принципів саморегуляції, незалежності, об'єктивності та прозорості процедур оцінки якості освіти [1]. Можливо, саме це є однією з причин того, що найкращими університетами світу є приватні американські університети, а американська вища школа, без перебільшення, залишається найпривабливішою для здібних та заможних абітурієнтів світу [2, с. 17].

Такий результат у США дійсно досягнуто за рахунок децентралізації адміністративно-правових засад акредитації американських вишів. У цьому контексті, на наш погляд, доцільно провести паралель між децентралізацією у сфері науки – коли ліквідовано Вищу атестаційну колегію і постійно діючі спеціалізовані вчені ради на рівні доктора філософії.

Саме тому потрібно уникати прямого зв'язку між результатами оцінки та негайними рішеннями про долю університету. Такий зв'язок

створює сильні стимули до того, щоб відповідати показникам, а отже, і сильні стимули до маніпуляції ними. Університети будуть прагнути за будь-яку ціну до відповідності критеріям (compliance culture), навіть якщо для них вони ніяк не пов'язані з якістю їх діяльності [3, с. 368]. Досвід багатьох країн показує, що можна ухвалювати рішення з деякими умовами, перевіряючи надалі, чи були вони виконані. Якщо університет у будь-який спосіб намагається відповідати критеріям, у такому разі це може негативно впливати на шкоду тим напрямкам, які складніше виміряти, але які виражають суть його діяльності [4, с. 36]. Звіт комісії НАЗЯВО не повинен мати форму тільки вердикту, він повинен допомогти університету в розумінні слабких сторін і дій, необхідних для їх подолання [5, с. 105].

Слід зазначити, враховуючи всі особливості національної системи оцінки якості освіти, існуюча зараз система контролю якості реалізується, в основному, через процедуру ліцензування та державної акредитації. Водночас перелік показників державної акредитації на даний момент можна вважати умовно достатнім для інтегральної оцінки ефективності діяльності та віднесення його до типу установи та однієї з видових груп (університет, академія, інститут). Хоча показники цього переліку, так чи інакше, визначають якість освітнього процесу та його результатів.

Процедура державної акредитації, що складалася, не передбачає диференційованої оцінки виконання освітньою організацією вимог державного освітнього стандарту. У прийнятому комісією НАЗЯВО рішенні фіксується лише висновок: «відповідає» чи «не відповідає» діяльність навчального закладу стандарту за оцінками від F до A.

Ця одномірність та категоричність рішень за підсумками акредитації не завжди виправдана. Приміром, якщо гарант магістерської програми щорічно отримує гранти на виконання наукових досліджень за своїм напрямом, залучає до роботи над ними магістрів, щорічно публікує спільно з ними та/або персонально статті в провідних вітчизняних та/або зарубіжних наукових, що рецензуються у журналах, які індексуються в міжнародних наукометричних базах, але хоча б одного року не виступить на національній науковій конференції з апробацією результатів своїх наукових досліджень, приміром навіть того ж року він зробить доповіді за результатами цих досліджень на кількох міжнародних конферен-

ціях, у такому разі вимоги стандарту щодо нього як до гаранта магістерської програми виконано не буде. Отже, і напрямок підготовки, а також група напрямків (спеціальностей) підготовки в магістратурі акредитовані не будуть.

Водночас, доцільно взяти до уваги твердження дослідників про те, що заклади вищої освіти, які рухаються на напрямі запровадження систем забезпечення якості освітньої діяльності, не отримують жодних конкурентних переваг перед тими, які ці системи не впроваджують, оскільки від запровадження систем забезпечення якості не залежить ні державне фінансування закладів, ні їх привабливість в очах абітурієнтів. Тому у закладах вищої освіти відсутня мотивація до запровадження внутрішніх систем забезпечення якості. Водночас, процес імплементації Стандартів і рекомендацій щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти в практику роботи закладів вищої освіти в Україні є складним, з огляду як на відсутність традицій, що характеризують моделі забезпечення якості освіти в багатьох європейських країнах, так і недосконалість/відсутність регулюючих процедур для запровадження Стандартів. Виходом з цієї ситуації може бути як інтенсифікація синхронізації національної системи забезпечення якості вищої освіти в Україні з європейським аналогом, так і постійний моніторинг здобутків і недоліків. Зокрема, наявними є рівні недостатньої залученості студентів у процедури забезпечення якості освіти у якості рівних партнерів; домінування контролюючої моделі зовнішнього забезпечення якості над моделлю, що орієнтована на покращання; обмеження закладів вищої освіти вибором лише національної агенції забезпечення якості [6, с. 129].

Виходячи з цього, слід взяти до уваги фактори реформування, які полягають у тому, що нові умови надання освітніх послуг викликають необхідність перебудови роботи вишу, як випускаючих кафедр, роботодавців, так і самих студентів, тому всі учасники цього ринку повинні враховувати наступні особливості, притаманні лише освітнім послугам [7, с. 369]:

- відносна тривалість виконання;
- тривалість виявлення результативності надання послуг;
- періодичність надання послуг;
- залежність послуг від місця їх надання та місця проживання студентів;
- посилення потреби у освітніх послугах у міру задоволення цієї потреби.

Зазначені особливості при їх нормативному вираженні у стандартах вищої освіти не гарантують високої якості підготовки випускників у відповідності умовам реалізації професійної освітньої програми.

Загалом оцінка діючої системи акредитації вищих навчальних закладів показує, що вона існує як би сама по собі, відтворюючи та змінюючи раніше існуючі показники та критерії [8, с. 12]. Вона вкрай інертно реагує на якісні та кількісні зміни в системі вищої професійної освіти в країні та у світовому масштабі. Сконцентрована на нехай важливих, але все ж таки щодо приватних параметрів, чинна система показників діяльності та критеріїв державної акредитації пропускає ряд важливих для сучасної вищої професійної освіти моментів.

Приміром, у пункті 11 Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти [9] встановлено, що дотримання вимог програми роботи експертної групи є частиною зобов'язань закладу вищої освіти, передбачених акредитаційною процедурою. Заклад вищої освіти, зокрема, забезпечує у визначений програмою роботи експертної групи час присутності осіб, з якими заплановані індивідуальні співбесіди, інтерв'ю, фокус-групи (представників керівництва закладу, навчально-наукових інститутів (факультетів), педагогічних, науково-педагогічних, наукових працівників, представників органів студентського самоврядування, здобувачів вищої освіти, випускників, роботодавців тощо). Проте варто звернути увагу на той факт, що немає гарантій уникнення суб'єктивізму при таких візитах експертів НАЗЯВО і індивідуальні співбесіди можуть носити характер корупційних домовленостей, упереджених оцінок та інших протиправних дій, ініційованих будь-якою стороною. На наше переконання, дана норма має виключати індивідуальні співбесіди, що доцільно замінити он-лайн анкетуванням на офіційному веб-сайті НАЗЯВО.

Значні корупційні ризики також закладені у положеннях пункту 12 зазначеного нормативно-правового акту, де зазначається, що «...Керівники закладів освіти, підприємств, установ та організацій, працівники або здобувачі вищої освіти яких беруть участь в акредитаційній експертизі, сприяють участі таких працівників або здобувачів вищої освіти в акредитаційній експертизі та інших заходах Національного агентства...», зокрема положення «...сприяють участі...» має бути однозначно нормативно виражено, оскільки таке

«сприяння» вже автоматично створює провокативне поле для корупційних правопорушень, хоча у п. 8 розділу IV «Правовий статус експертів, що проводять акредитацію» даного нормативно-правового акту вказано, що експерту забороняється вимагати та/або отримувати неправомірну вигоду в будь-якій формі, у тому числі подарунки, від працівників закладу вищої освіти чи третіх осіб.

Державна оцінка кваліфікації професорсько-викладацького складу, є також важливою проблемою і вразливим аспектом акредитації та встановлення рівня якості надання освітніх послуг у вищих навчальних закладах. Визначення рівня кваліфікації професорсько-викладацького складу має здійснюватися не лише за науковими ступенями та званнями і сукупністю публікацій, а й за рівнем сформованих професійних компетентностей викладачів [10]. Немає загальних, єдиних критеріїв визначення внутрішньовузівської системи гарантії якості освітніх технологій та якості випускників. У цьому контексті також ефективним удосконаленням адміністративно-правового забезпечення даного процесу має бути впровадження положення про сліпе та анонімне студентське анкетування.

Зазначені та інші вищенаведені у попередніх розділах аспекти свідчать про те, що багато критеріїв сучасної системи не відповідають сучасним реаліям суспільних відносин у даній сфері. Варто відзначити необов'язкову наявність профільних фондів бібліотеки у вишах за освітньо-професійною програмою, яка підлягає акредитації. Або, наприклад, ставиться під сумнів необхідність пред'явлення жорстких вимог до навчальних аудиторій та інших приміщень, у той час, коли розвивається онлайн-освіта і все більша увага приділяється самостійній роботі студентів.

Для об'єктивної оцінки якості підготовки фахівців система критеріїв та процедур суспільно-професійної акредитації освітніх програм повинна передбачати оцінку всіх складових освітнього процесу, що здійснюється у вищому навчальному закладі. Водночас критерії акредитації освітньо-професійних програм також повинні включати, як необхідну умову, наявність у вузі системи, що забезпечує безперервне поліпшення освітніх програм, а також передбачає постійну взаємодію зі стейкхолдерами – основними замовниками програм, вивчення запитів споживачів, досягнення результатів навчання на основі задоволення цих вимог та наявність адекватного механізму оцінки досягнення результатів навчання випускниками, про те, що у вузі ефективно

працює система безперервного вдосконалення освітньо-професійної програми відповідно до вимог професійної спільноти [11, с. 36], а також конкурентних тенденцій на ринку праці.

Потребує удосконалення також набір критеріїв оцінювання якості освітньої програми. Критерії не враховують особливостей освітніх програм у технічно-інженерній сфері і сфері, приміром, юридичній. Юридичні освітньо-професійні програми мають відповідні особливості, пов'язані з правозастосовчою практикою. Але, приміром, як показав проведений аналіз зарубіжних моделей, існуючі національні системи оцінки якості освіти різняться за багатьма параметрами, зокрема ступеня залучення до цього процесу урядових (державних), громадських, професійних установ. Однак спільним для них є те, що вимоги до якості підготовки фахівців у галузі техніки та технологій формулюються професійною спільнотою [11, с. 36], що гарантує відповідність програми стандартам якості, що висувуються професійною спільнотою до підготовки випускників до інженерної діяльності.

Для вирішення цієї проблеми, на наше переконання, слід врахувати зарубіжний досвід. Варто також звернути увагу і на досвід інших держав щодо адміністративно-правового забезпечення якості вищої освіти, які мають інтегрований характер. Приміром, У Республіці Казахстан діє Національний реєстр акредитаційних органів, до якого входять: Акредитаційна рада інженерії та технологій (АВЕТ, США), Австрійське агентство з забезпечення якості та акредитації (AQ Austria, Австрія), Інститут акредитації, сертифікації та якості (ACQUIN, Німеччина), Акредитаційне агентство з програм інженерії, інформатики, природничих наук та математики (ASIIN e.v., Німеччина), Незалежне агентство акредитації та рейтингу (НААР, Республіка Казахстан), Незалежне казахстанське агентство із забезпечення якості освіти (НКАОКО). Таким чином, на сьогодні можна зафіксувати існування інституту незалежної акредитації у Казахстані. Там сформовано національну систему оцінки якості освіти (НСОКО), що включає різні процедури контролю та оцінки: ліцензування, атестацію, акредитацію, ліцензійний контроль та ін. У країні здійснюють діяльність національні та закордонні акредитаційні агенції. «Інституційну акредитацію проводять лише казахстанські агенції, а спеціалізовану (програмну) акредитацію освітніх програм – будь-яку з названих». Зроблені кроки свідчать про інтеграції системи вищої та післявузівської освіти Казах-

стану у Болонський процес [12, с. 121]. Саме такий підхід, на наше переконання, потребує імплементації у національну систему контролю якості вищої освіти, коли не тільки НАЗЯВО, за заздальгідь визначеними критеріями, але і інші установи, у тому числі зарубіжні, зможуть здійснювати акредитаційні функції. Даний висновок не суперечить чинним адміністративно-правовим нормам, зокрема у Положенні про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти: у розділі V. Акредитація освітніх програм іноземними акредитаційними агентствами та незалежними установами оцінювання і забезпечення якості вищої освіти [9] встановлено, що в Україні визнаються сертифікати про акредитацію освітніх програм, видані іноземними акредитаційними агентствами чи агентствами забезпечення якості вищої освіти, перелік яких затверджується Кабінетом Міністрів України.

Також варто переосмислити положення пункту 3 Загальних положень вищезазначеного нормативно-правового акту, де встановлено, що акредитація є добровільною і проводиться з ініціативи закладу вищої освіти. У такому разі рівень акредитації виступає правом на здійснення відповідного обсягу освітніх послуг і таке положення є нормативним, коли у пункті 6 статті 5 Закону України «Про вищу освіту» [13] встановлено, що документ про вищу освіту видається закладом вищої освіти лише за акредитованою відповідно до цього Закону освітньою програмою. У документі про вищу освіту зазначається найменування органу (органів) акредитації, а в додатку до документа про вищу освіту – інформація про видані ним (ними) відповідні акредитаційні сертифікати, рішення. Таким чином, Закон України «Про вищу освіту» наділений більшою імперативною силою і виключає добровільність акредитаційних процедур і створює зобов'язання для суб'єктів надання освітніх послуг з обов'язкового проходження акредитації, що є прямою умовою права видачі дипломів державного зразка. У такому контексті впливає потреба приведення підзаконного акта – Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти – у відповідність до чинних норм законодавства, що також виключить дану колізію і встановить однакове розуміння потреби акредитації всіма суб'єктами надання освітніх послуг у сфері вищої освіти.

Висновки і пропозиції. З огляду на вищезазначені перспективи удосконалення адміністра-

тивно-правового регулювання забезпечення якості вищої освіти в Україні, слід зазначити, що наразі існує потреба внесення змін і доповнень у Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, а також перебудови всієї архітектури галузевого законодавства, що передбачатиме залучення зазначених елементів іноземного досвіду та припинення монополії державних інституцій у сфері оцінки якості вищої освіти через акредитацію.

Список використаної літератури:

1. Accreditation Handbook. In accordance with 34 CFR Part 602. The Secretary's Recognition of Accrediting Agencies. Revised June 2019. URL: <https://www2.ed.gov/adms/finaid/accred/accreditation-handbook.pdf>
2. Мотова Г. Н. Охранники или проводники? Новые требования для аккредитационных агентств по обеспечению качества образования. *Высшее образование в России*. 2020. Т. 29. № 6. С. 9–21.
3. Van Vught, F. A., Westerheijden D. F. Towards a General Model of Quality Assessment in Higher Education. *Higher Education*. 1994. Vol. 28. No. 3. Pp. 355–371.
4. Blackmur D. The Public Regulation of Higher Education Qualities: Rationale, Processes, and Outcomes In D. F. Westerheijden, B. Stensaker, M. J. Rosa (Eds.). *Quality Assurance in Higher Education: Trends in Regulation*. Translation and Transformation. Pp. 15–47. Dordrecht: Springer, 2007. doi.org/10.1007/978-1-4020-6012-0_1
5. Губа К. С. Оценка качества высшего образования: обзор международного опыта. *Университетское управление: практика и анализ*. 2019. 23(3). С. 94–107.
6. Локшина О. Забезпечення якості вищої освіти в умовах європеїзації України. *Неперервна професійна освіта: теорія і практика*. 2018. Вип. 3–4. С. 127–132.
7. Надеина Н. Г., Образцов Л. В. Повышение уровня качества высшего образования. *Технологии информатизации и управления*. Минск, 2011. Вып. 2. С. 368–371.
8. Петров А. В., Гурбатов С. Н., Бедный Б. И. О совершенствовании системы показателей деятельности и критериев государственной аккредитации высших учебных заведений. *Вестник Нижегородского университета им. Н. И. Лобачевского*. 2009. № 5. С. 11–17.
9. Наказ Міністерства освіти і науки України Про затвердження Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти 11.07.2019 № 977 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0880-19#Text>
10. Новожилов П. А., Поварова А. О. Государственная аккредитация вузов как форма оценки качества образования. *Human progress*. 2017. Т. 3. № 6. URL: http://progress-human.com/images/2017/tom3_6/Novozhilov.pdf
11. Gerasimchuk, I. Y. Quality Evolution of ITU Educational Programs in Electrical Engineering by Continuous External Evolution. *Engineering Education and Active Students Conference 2006*. Sweden (Uppsala, 28 June – 1 July 2006). Pp. 35–40.
12. Опыт высшей школы Казахстана: стратегия обеспечения качества. *Аккредитация в образовании* : электронный журнал об образовании. URL: http://www.akvobr.ru/opyt_vysshey_shkoly_kazahstana.html
13. Закон України «Про вищу освіту» від 1 липня 2014 року №1556-VII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>

Nogas N. I. Prospects for improving the administrative and legal regulation of higher education quality assurance in Ukraine

The article examines the features of the prospects for improving the administrative and legal regulation of the quality assurance of higher education in Ukraine in today's difficult conditions of the creation of the state. The purpose of the article is to analyze the shortcomings, conflicts and contradictions in the current legislation on ensuring the quality of education, the task of the article is determined by the search for ways to improve the administrative and legal regulation of ensuring the quality of higher education in Ukraine. To achieve this goal and objective, the study refers to the effective practices of foreign experience in the administrative and legal regulation of quality assurance in higher education in some countries. The formal-logical and comparatively legal methods, as well as the modeling method, were applied, which made it possible to formulate proposals for amending the current legislation of Ukraine. The article substantiates that a systematic reform of the administrative and legal foundations for ensuring the quality of higher education in Ukraine will give a significant impetus to bringing Ukrainian higher education closer to European standards while maintaining Ukrainian national traditions and ensure proper competitiveness of Ukrainian universities in the face of intense competition in the European market of educational services. It is proved that the improvement of legislation in the field of quality assurance of higher education is due to competitive factors in the higher education market both in Ukraine and in the European market. The article substantiates that the need to improve this legislation has escalated due to the high social mobility of young people in the context of a full-scale military invasion of the Russian Federation

into Ukraine, when, in addition to other global negative consequences, the war entailed the threat of a significant number of young people not returning from foreign countries. will negatively affect the training of professional personnel by Ukrainian higher educational institutions. The article shows the shortcomings of domestic legislation in the field of ensuring the quality of higher education, presents the main directions for its improvement, in particular, in the field of implementation of foreign experience. Based on the results of the study, it is proposed to amend the existing regulatory legal acts that carry out administrative and legal regulation of ensuring the quality of higher education in Ukraine.

Key words: *quality of higher education, administrative and legal regulation, European Higher Education Area, implementation, accreditation, educational and professional program.*